

одним із ключових завдань банківських установ України, для яких валютні ризики є перманентно високими. Це і буде предметом наступних досліджень.

Література

1. Магомедов Г.И. Стратегия развития конкуренции на региональном рынке банковских услуг : монография / Г.И. Магомедов. – Волгоград : Волгоградское научное изд-во, 2011. – 263 с.
2. Шпиг Ф.І. Конкурентоспроможність банку: фактори та критерії оцінки / Ф.І. Шпиг // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : Збірник наукових праць. Т. 16. – Суми: УАБС НБУ, 2006. – с. 57-63.
3. Шелудько В.М. Фінансовий ринок: підручник [2-ге вид., стер.] / В.М. Шелудько. – К.: Знання, 2008. – 535 с.

Малаховський Ю.В., к.е.н., доц.

Кіровоградський національний технічний університет, м. Кіровоград, Україна

БАЛАНСОВИЙ МОНІТОРИНГ ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ ВОДИ У РЕГІОНАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ

Рівень соціально-економічного розвитку України формується під визначальним впливом численних факторів природного походження, принципово важливим серед яких є наявність та стан використання водних ресурсів держави. Загострення конкурентної боротьби за отримання доступу до прісної води призводить до різкого зростання навантаження на її ресурси. Довготривалі зміни клімату, що відбуваються останніми роками, загострюють дефіцит водних ресурсів, мають за наслідок погіршення якості води, зміну глобального гідрологічного циклу. Це, в свою чергу, вимагає додаткових капітальних вкладень за різними напрямками управління процесом водокористування, масштабних зусиль з підвищення рівня повторного використання води, упорядкування та підвищення раціональності і економічності процесу використання води сукупністю інституційних одиниць, застосування інноваційних підходів у формуванні засад заощадливої економіки використання води.

Загальним проблемам запровадження міжнародних стандартів моніторингу використання ресурсів води у національній економіці, з огляду на гостру нестачу цього природного виду ресурсів належної якості для переважної більшості країн світу, присвячені багаторічні дослідження знаних міжнародних установ системи ООН. Проте, сьогодні виникає потреба дати відповідь на численні конкретні питання запровадження аналогічної системи спостереження та управління водними ресурсами, що формуються на субнаціональному, у т.ч. регіональному, рівні господарювання. Постає також необхідність розробити методiku визначення показників та сформулювати модель розрахунку ефективності використання водних ресурсів у процесі встановлення результативності соціально-економічного розвитку території, області, адміністративного району.

Розробка сучасних підходів до моніторингу використання водних ресурсів у регіональній економіці на основі міжнародних стандартів означає суттєве просування на шляху запровадженню жорсткого режиму управління ними з метою запобігання та скорочення масштабів забруднення, встановлення раціонального режиму використання, поліпшення стану водних екосистем та пом'якшення наслідків повеней та засух. Запровадження такого моніторингу створить можливість застосування показників статистики водних ресурсів не лише для уніфікації масивів даних, що формуються фахівцями з різних напрямів наукових досліджень та джерел, але й для розробки комплексної системи показників рівня соціально-економічного розвитку регіонів країни з точки зору включення до економічного обороту їх природних, у тому числі водних, ресурсів. Розроблена система еколого-економічного моніторингу, у випадку чіткого слідування міжнародним стандартам його здійснення, доводить його принципову придатність для вимірювання ступеня раціональності залучення до економічного обороту ресурсів води, а також розрахунку ефективності використання інших різновидів із усієї сукупності природних ресурсів регіонів країни.

Міжнародні рекомендації зі статистики водних ресурсів (MPCBP, IRWS) комплексно охоплюють елементи фізичних (9 показників), фінансових (4 показники) та соціально-демографічних (2 показники) даних, що використовуються для моніторингу виконання конкретної задачі “Забезпечення екологічної стабільності” в рамках досягнення цілей розвитку тисячоліття (ЦРТ, Millennium Development Goals – MDG), задекларованих ООН. Зазначені елементи системи еколого-економічного обліку водних ресурсів (CEEOWP, The System of Environmental-Economic Accounting for Water – SEEA-Water) містять характеристики запасів водних ресурсів, потоків води, обороту води у оточуючому середовищі та економіці, а також додаткові соціально-демографічні дані (всього 15 таблиць).

Комплексне управління водними ресурсами базується на усвідомленні того, що водні ресурси є невід’ємною частиною екосистеми, одночасно, природним ресурсом і соціально-економічним благом, кількість і якість якого визначає характер його використання. З врахуванням виключно важливого значення водних ресурсів у рамках діяльності людини необхідно забезпечити їх охорону з врахуванням особливостей функціонування водних екосистем; тривалості періоду існування ресурсу; платності використання. Сформульована мета раціонального використання водних ресурсів покликана забезпечити

їх достатній обсяг для майбутніх поколінь, а також відповідність якості води стандартам безпечного використання. У комплексі це сприяє скоординованому освоєнню ресурсів води для досягнення максимального рівня соціального та економічного добробуту на справедливій основі без нанесення збитків для стабільності життєво важливих екосистем. Об'єктами єдиного координаційного впливу при цьому виступають: а) земельні та водні ресурси; б) поверхневі та підземні води; в) басейни рік з їх прибережним та морським природним середовищем; г) інтереси районів, що розташовані як у верхів'ях, так і в низинах стоків.

У якості базової основи розрахунку згаданих вище елементів СЕЕОВР виступає система національних рахунків (СНР-2008), що є стандартизованою послідовністю складання агрегатів економічної статистики та розрахунку економічних показників, найбільш важливим з яких є валовий внутрішній продукт (ВВП).

На основі понять, що пов'язані з особливостями здійснення гідрологічного циклу, формуються поняття у області водних ресурсів: внутрішні (ВВВР) та зовнішні відновлювані водні ресурси (ЗВВР), а також їх сукупність – відновлювані водні ресурси (ВВР). Придатні для експлуатації водні ресурси – частина ВВР, котра доступна для використання (забору води), що змінюється у відповідності до: природних умов, що здатні спричинити вплив на освоєння водних ресурсів; прийнятності внутрішніх та зовнішніх витрат, що пов'язані з освоєнням водних ресурсів та управлінням ними; характером розподілу водних ресурсів між конкуруючими видами їх використання на місці та за межами відповідної території.

Для організації регіонального моніторингу водних ресурсів надзвичайно важливе значення мають окремі галузі, що використовують значні обсяги водних ресурсів, передають значні за обсягами стоки іншим економічним одиницям або скидають їх до оточуючого середовища, є основним джерелом забруднюючих речовин, що містяться у воді: сільське господарство; гірничодобувна промисловість та розробка кар'єрів; обробна промисловість; постачання електроенергії, газу, пари та кондиціонованого повітря; збирання, очищення і розподіл води; системи каналізації. Хоча перелічені галузі мають визначальне значення для переважної більшості регіонів, для окремих територіальних утворень або окремих користувачів статистики водних ресурсів можуть представляти інтерес також інші галузі, у т.ч.: лісництво, рибальство, аквакультура; водний транспорт; розміщення; послуги громадського харчування; спортивна і діяльність з організації дозвілля та відпочинку.

Елементи фінансових даних по водних ресурсах містять інформацію про вартісні показники фізичних потоків води, що надходять до економіки, циркулюють в її рамках, виходять з неї, а також вартість об'єктів інфраструктури, що надають послуги водопостачання та каналізації.

Таким чином, здійснення ефективного управління регіональним розвитком передбачає формування збалансованої системи інтегрованих економічних показників та рахунків навколишнього середовища. В умовах всебічного врахування витрат у процесі економічної діяльності природних ресурсів, стає можливим розрахувати екологічно коректні показники виготовлення та використання регіонального продукту, формування та застосування основного капіталу, виснаження та деградації природних активів, екологічної вартості галузей виробництва, домашніх господарств, споживання природного капіталу. Це суттєво підвищує дієвість аналізу регіональної економічної політики, достовірність розрахунку показників ефективності мезоекономічної діяльності, робить можливим здійснити коректні розрахунки розмірів та зміни запасів, а також ефективності використання у регіональній економіці потоків реальних коштів, у т.ч. природних багатств.

Малаховський Ю.В., к.е.н., доц., Осадча-Фіц Л.С.
Кіровоградський національний технічний університет, м. Кіровоград, Україна

ФОРМУВАННЯ ДРАЙВЕРІВ ВИРОБНИЧОЇ СОБІВАРТОСТІ ВИРОЩУВАННЯ ТВАРИНИЦЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

Реальні фактори управління фінансовими результатами виробничої діяльності підприємства чітко та послідовно взаємопов'язані між собою і у повній мірі враховуються на чотирьох етапах формування його "цільової воронки" (target funnel) :

- розкладання показника доданої економічної вартості (EVA) на фінансові складові – розмір інвестованого капіталу та спред – різницю між доходністю інвестицій і середньою зваженою вартістю капіталу (етап 4);
- визначення драйверів формування спреда – чистого операційного прибутку після сплати податків – обсягу фінансових результатів від звичайної діяльності до оподаткування і розміру податків (етап 3);
- встановлення суттєвих залежностей між пов'язаними факторами розрахунку фінансових результатів від звичайної діяльності до оподаткування: виручкою від реалізації продукції вирощування тварин (етап 1) та її виробничою і повною собівартістю (етап 2) (рис. 1).

При цьому, особливостями наведеної схеми є те, що повна собівартість продукції формується на різних етапах діяльності – спочатку під впливом використання виробничих факторів (чисельності